

2.89/96

OŚRODEK BADANIA OPINII PUBLICZNEJ

CZY LUBIMY DOWCIPY? POCZUCIE HUMORU POLAKÓW

- * Ponad połowa Polaków najbardziej lubi dowcipy sytuacyjne; prawie jedna trzecia - polityczne. Tylko nieliczni są zwolennikami dowcipów absurdałnych lub nieprzyzwoitych.
- * Przedmiotem satyry przede wszystkim może być - zdaniem trzech piątych - postępowanie polityków, następnie - według opinii jednej trzeciej - policjantów lub członków rządu.
- * Felietony satyryczne, żarty rysunkowe czytuje lub ogląda w prasie, z różną częstotliwością, cztery piąte Polaków. Przy tym ponad połowa twierdzi, że robi to chętnie lub nigdy nie pomija tego typu materiałów.
- * Zdecydowana większość - prawie dwie trzecie osób - odczuwa niedosyt programów satyrycznych w telewizji publicznej.
- * Połowa widzów twierdzi, że satyra telewizyjna jest za mało ostra lub trudno wręcz dopatrzeć się jej w programie.

Warszawa, październik 1996

Cytowanie, publiczne odtwarzanie, kopiowanie oraz wykorzystywanie w innej formie danych, informacji i opracowań zamieszczanych w tej publikacji jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

* * *

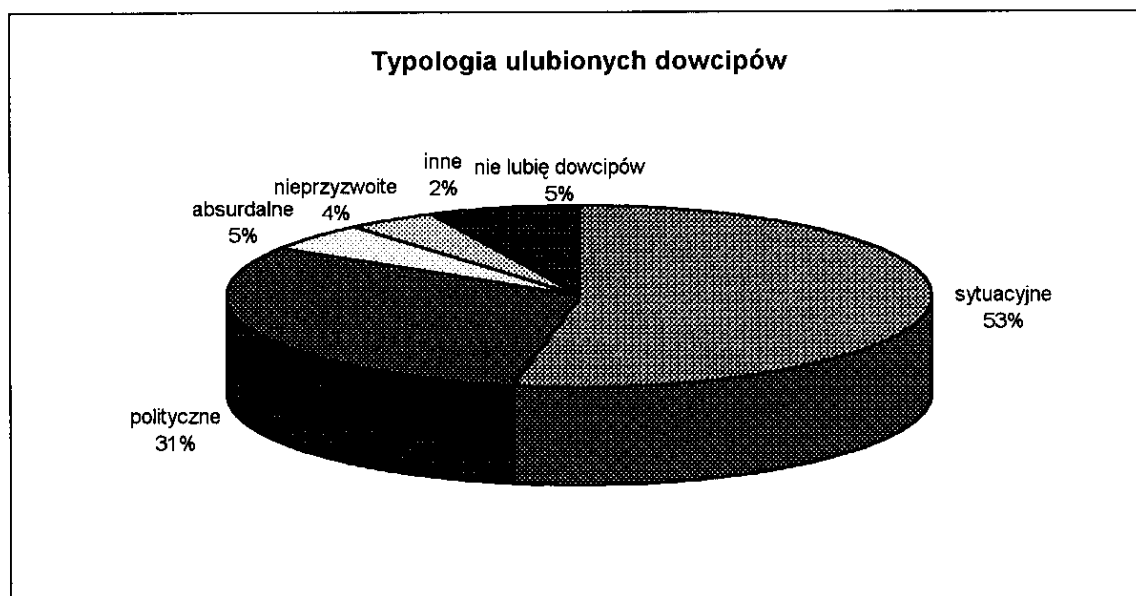
Poczucie humoru towarzyszyło naszemu społeczeństwu nawet w najgorszych czasach - taki jest potoczny stereotyp Polaków. Czy rzeczywiście lubimy dowcipy i jakie; czy telewizja publiczna zaspokaja potrzeby w tym zakresie i w jakim stopniu w jej programie uwzględniana jest satyra - to przedmiot sondażu przeprowadzonego przez OBOP¹

Jakie dowcipy lubimy?

Dowcipy lubią niemal wszyscy (95%), tylko 5% stwierdziło, że ich nie lubi.

Największym powodzeniem - wśród ponad połowy - cieszą się dowcipy sytuacyjne, opisujące zabawne zdarzenia. Następnie dowcipy polityczne, których najchętniej słucha znaczna grupa, bo prawie jedna trzecia osób. Nieliczni tylko preferują dowcipy abstrakcyjne, absurdalne, mówiące o czymś nierzeczywistym i niewiarygodnym. Także bardzo mało osób przyznaje, że lubi dowcipy nieprzyzwoite. W przedstawionym wykresie zaprezentowane są odpowiedzi na pytanie: "Jakiego rodzaju dowcipy lubi Pan(i) najbardziej?".

¹ Reprezentatywna próba mieszkańców kraju od 16 roku życia. Między 21 a 24 września 1996 r. zrealizowano 1059 wywiadów. Maksymalny błąd statystyczny dla takiej wielkości próby nie przekracza $\pm 3\%$, przy wiarygodności oszacowania równej 95%.

Mężczyźni (37%) bardziej niż kobiety (25%) wolą dowcipy polityczne, natomiast kobiety (58%) chętniej niż mężczyźni (48%) słuchają dowcipów sytuacyjnych.

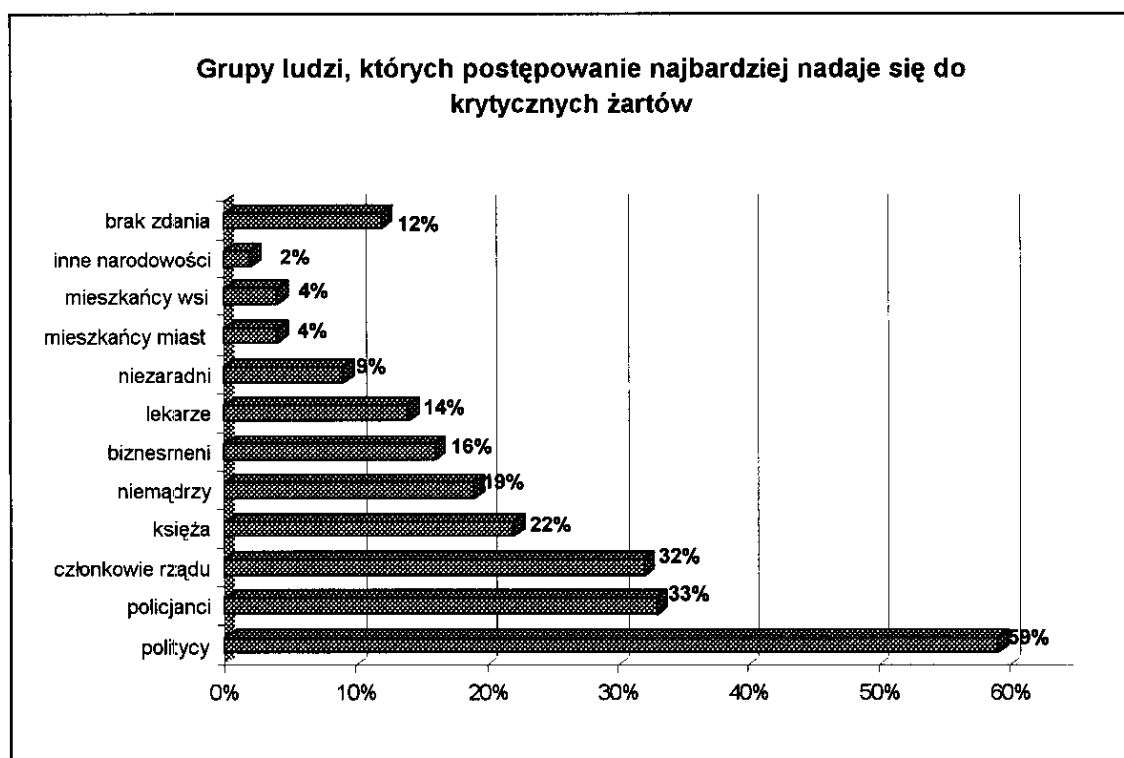
W dowcipach sytuacyjnych gustują też bardziej niż inni, mieszkańcy większych aglomeracji miejskich (59%); odpowiadają one bardziej poczuciu humoru ludzi wyżej wykształconych (64%) niż mniej wykształconych (46% - wśród osób z wykształceniem podstawowym) oraz dobrze sytuowanych (63%) niż tych, którym źle się powodzi (40%).

Natomiast dowcipy polityczne znacznie bardziej lubią osoby w bardzo złej (41%) lub złej (33%) sytuacji materialnej niż ludzie zamożni (29%). Częściej też mają zwolenników wśród mieszkańców wsi (33%) i małych miast (33%) niż w większych aglomeracjach (27% - w miastach średniej wielkości i 25% - w miastach dużych).

Dowcipy absurdalne wolą bardziej niż inni najmłodszy badani (12%).

Jakie grupy społeczne lub zawodowe mogą być przedmiotem satyry?

Na pytanie: „Czyje - jakich grup ludzi - postępowanie najbardziej nadaje się Pana(i) zdaniem, do krytycznych żartów, dowcipów?” najczęściej w odpowiedziach - trzech piątch - wskazywano polityków, następnie - jednej trzeciej - policjantów i członków rządu (np. ministrów). Nieco rzadziej - w około jednej piątej odpowiedzi - uznawano, że przedmiotem żartów może być postępowanie księży lub zachowania ludzi niemądrych, nieinteligentnych. Sposób bycia biznesmenów i lekarzy nadaje się do dowcipów w przekonaniu około jednej siódmej badanych. Natomiast osoby niezaradne życiowo lub mało sprawne mogą być tematem dobrych żartów według opinii jednej dziesiątej badanych. Nieliczni tylko uznali, że zachowania mieszkańców wsi lub miast oraz ludzi innych narodowości nadają się do dowcipkowania.

O tym, że postępowanie polityków bywa na tyle groteskowe, by stanowić temat żartów przekonane są najczęściej osoby z wyższym wykształceniem (72%),

badani o poglądach centroprawicowych (72%) i prawicowych (70%) oraz mieszkańcy dużych miast (65%).

Zachowania członków rządu tym bardziej wymaga krytycznego żartu im większe jest miejsce zamieszkania badanych (od 29% na wsi do 38% w największych miastach) i im gorsza jest ich sytuacja materialna (od 29% wśród zamożnych do 35% - wśród najbiedniejszych). Poza tym osoby o poglądach prawicowych (40%) najczęściej uważają, że działania członków rządu, np. ministrów, nadają się do satyrycznych żartów.

Groteskowego zachowania policjantów najczęściej dopatrują się osoby najmłodsze (46%).

Natomiast postępowanie księży może być przedmiotem dowcipów relatywnie często w przeświadczeniu osób o poglądach centrolewicowych (33%) i lewicowych (30%), młodzieży do 19 roku życia (31%) i mieszkańców średnich miast (30%).

Czy lubimy dowcipy w prasie

Specyficznym wskaźnikiem poczucia humoru i zapotrzebowania na żarty i satyrę mogą być deklaracje badanych o korzystaniu z tego typu materiałów w gazetach. Felietony satyryczne, żarty rysunkowe czytuje lub ogląda w prasie, z różną częstotliwością, cztery piąte Polaków. Przy tym ponad połowa twierdzi, że robi to chętnie lub nigdy nie pomija tego typu materiałów, a jedna czwarta sięga po satyrę - raczej rzadko. W ogóle się tym nie zajmuje jedna piąta badanych.

Czy chętnie czyta Pan(i) lub ogląda w prasie tzw. kąciki humoru, żarty rysunkowe, felietony satyryczne?

• nigdy tego nie pomijam	10%
• czytam/oglądam dość chętnie	46%
• czytam/oglądam, ale raczej rzadko	25%
• na ogół nie czytam/ nie oglądam tego	19%

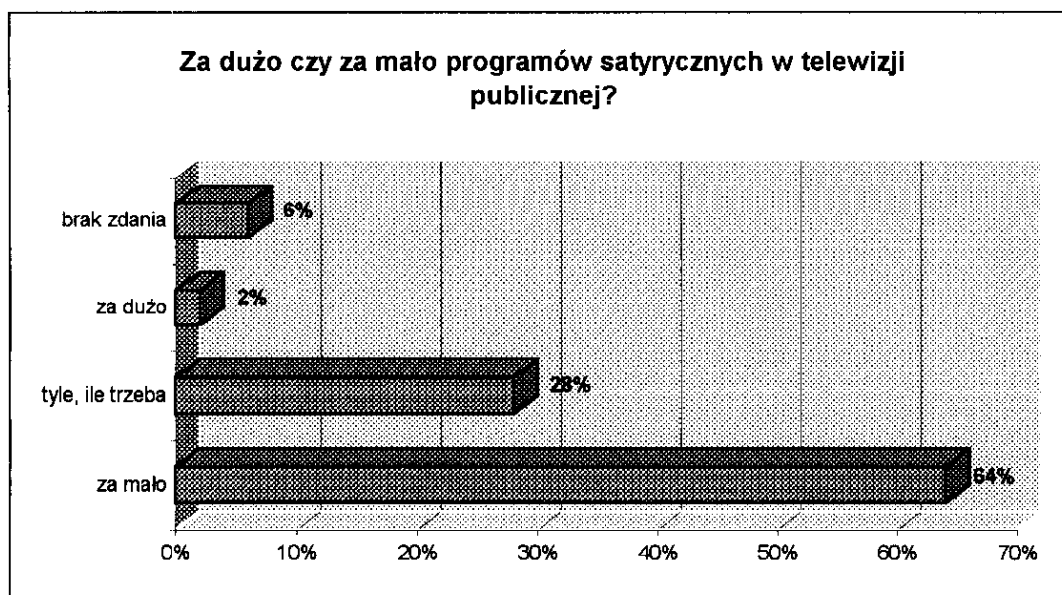
Opinie o satyrze w telewizji publicznej

Zdecydowana większość - prawie dwie trzecie osób - odczuwa niedosyt programów satyrycznych w telewizji publicznej. Znacznie mniej - ponad jedna czwarta - uznała, że jest ich tyle ile powinno być. Tylko nieliczni stwierdzili, że takich programów jest zbyt dużo. Oto szczegółowy rozkład odpowiedzi:

Jak Pan(i) sądzi, czy w telewizji publicznej jest dużo czy mało programów satyrycznych, zawierających krytyczny żart?

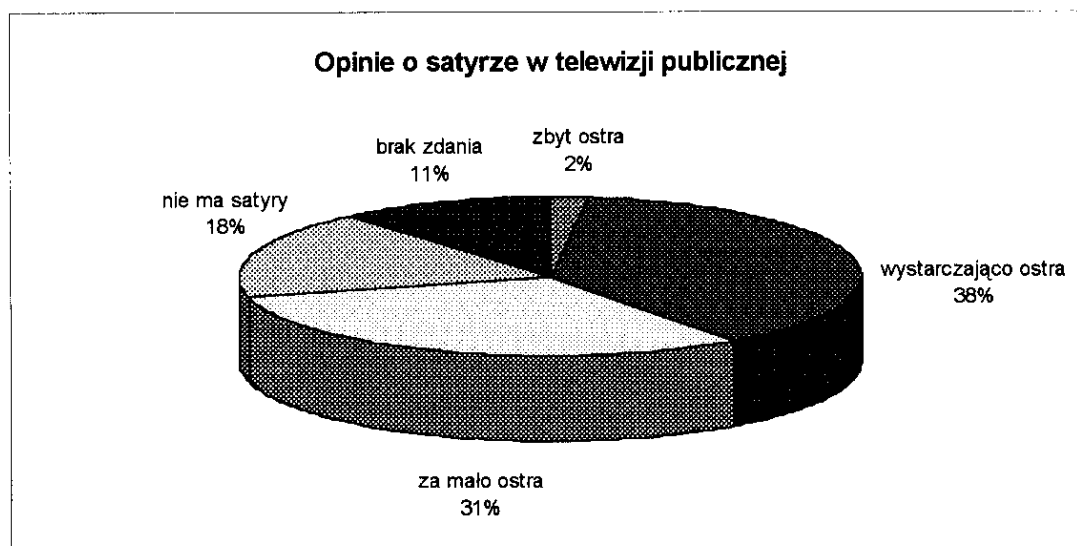
• jest ich o wiele za dużo	-
• jest ich trochę za dużo	2%
• jest ich tyle ile trzeba	28%
• jest ich nieco za mało	40%
• jest ich o wiele za mało	24%
• brak zdania	6%

Potraktowane łącznie odpowiedzi świadczące o za małej ilości satyry w programach telewizji publicznej - zaprezentowane są w niżej podanym wykresie.

Niedosyt programów satyrycznych w programach telewizji publicznej wzrasta w miarę zwiększającego się poziomu wykształcenia (od 47% wśród osób z wykształceniem podstawowym do 76% - wśród osób z wykształceniem wyższym) i miejsca zamieszkania badanych (54% - mieszkańcy wsi i 72% - mieszkańcy średnich i dużych miast).

Ogólnie biorąc, satyra w telewizji nie tylko jest za mało, ale nie jest także ona zbyt „ciężka”. Łącznie połowa widzów stwierdziła, że satyra telewizyjna jest za mało ostra lub trudno wręcz dopatrzeć się jej w programie. Dwie piąte uznało, że choć nie jest ona szczególnie odważna, to jednak jest wystarczająca, a tylko nieliczni uznali ją za zbyt ostrą.

Na to, że satyra w telewizji nie jest należycie ostra najbardziej skarżą się mężczyźni (39%), mieszkańcy średnich i dużych miast (37%), osoby określające swe poglądy polityczne jako centroprawicowe (41%) lub prawicowe (36%).

- Jakiego rodzaju dowcipy lubi Pan(i) najbardziej?
1. absurdałne, mówiące o czymś nierzeczywistym, niewiarygodnym
 2. polityczne
 3. tzw. nieprzyzwoite
 4. sytuacyjne
 5. inne
 6. w ogóle nie lubię dowcipów

	ODPOWIEDZI W %						LICZBA OSÓB
	1	2	3	4	5	6	
OGÓŁEM.....	5	31	4	53	2	5	1056
PŁEĆ							
mężczyźni.....	6	37	5	48	2	3	506
kobiety.....	5	25	3	58	2	8	550
WIEK							
do 19.....	12	24	8	54	1	1	91
20-29.....	4	25	6	60	3	2	190
30-39.....	5	33	3	53	3	2	228
40-49.....	8	31	2	53	2	3	193
50-59.....	3	40	3	48	0	5	135
60 i więcej.....	2	31	2	48	1	16	220
MIEJSCE ZAMIESZKANIA							
wieś.....	5	33	3	47	3	9	394
miasto do 100 tys.....	7	33	3	53	1	3	329
miasto 101-500 tys.....	4	27	6	59	1	3	201
miasto pow.500 tys.....	5	25	5	59	3	4	132
WYKSZTAŁCENIE							
podstawowe.....	4	33	2	46	2	13	307
zasadnicze zawodowe.....	4	37	4	50	2	3	283
średnie i pomaturalne.....	7	27	5	57	2	2	372
wyższe z niepełnym.....	7	22	3	64	2	1	93
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA							
kierownicy, specjaliści.....	14	21	0	61	4	0	47
prywatni przedsiębiorcy.....	8	29	2	58	3	0	54
rolnicy.....	1	35	0	57	1	6	58
robotnicy.....	6	34	5	47	4	4	211
pracownicy szeregowi.....	8	25	5	59	1	2	144
gospodynie domowe.....	2	33	5	53	2	5	40
emeryci i renciści.....	2	34	2	50	1	12	313
uczniowie i studenci.....	13	17	8	61	1	1	88
bezrobotni.....	2	38	6	47	4	3	89
SYTUACJA MATERIALNA							
dobra.....	4	29	2	63	2	0	142
średnia.....	6	29	4	54	2	5	598
zła.....	5	33	5	47	2	9	239
bardzo zła.....	3	41	1	40	3	11	75
POGLĄDY POLITYCZNE							
lewicowe.....	5	32	3	56	0	4	179
centrolewicowe.....	4	31	6	57	0	1	120
centroprawicowe.....	8	40	3	46	1	2	139
prawicowe.....	6	37	4	50	2	3	225
trudno powiedzieć.....	5	24	3	54	4	10	392
STOSUNEK DO WIARY							
wierzący i regul. prakt.....	5	32	3	52	2	7	596
wierzący i niereg. prakt.....	6	29	5	55	2	4	295
wierzący, lecz nieprakt.....	5	33	5	51	2	4	124
niewierzący.....	0	30	0	65	0	5	19

Czyje - jakich grup ludzi - postępowanie najbardziej
nada się, Pana(i) zdaniem, do krytycznych żartów, dowcipów?

1.lekarzy, 2.biznesmenów, ludzi przedsiębiorczych, 3. ludzi niemądrych,
nieinteligentnych, 4.członków rządu, 5.polityków, 6.księży, 7.ludzi
niezaradnych, mało sprawnych, 8.ludzi innych narodowości, 9.policjantów,
10.mieszkańców dużych miast, 11.mieszkańców wsi, 12.trudno powiedzieć

	ODPOWIEDZI W %												L. B.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
OGÓŁEM.....	14	16	19	32	59	22	9	2	33	4	4	12	***
PŁEĆ													
mężczyźni.....	13	15	17	34	64	26	10	3	38	4	3	8	507
kobiety.....	16	16	21	31	55	18	9	2	28	4	4	15	551
WIEK													
do 19.....	10	12	23	33	63	31	10	3	46	1	6	5	91
20-29.....	15	16	22	36	61	24	9	2	38	4	3	8	190
30-39.....	18	18	17	34	64	29	8	3	34	3	2	6	229
40-49.....	17	17	14	32	63	19	11	3	36	2	3	12	193
50-59.....	11	17	20	37	56	17	10	1	25	8	6	12	136
60 i więcej.....	12	12	19	26	51	14	9	2	25	5	4	23	220
MIEJSCE ZAMIESZKANIA													
wieś.....	13	13	17	29	57	18	9	2	35	2	3	15	395
miasto do 100 tys.....	14	16	19	33	62	19	11	2	35	5	5	11	329
miasto 101-500 tys.....	17	18	20	35	55	30	7	4	31	3	3	9	202
miasto pow.500 tys.....	17	19	24	38	65	26	10	4	25	5	3	6	132
WYKSZTAŁCENIE													
podstawowe.....	13	13	17	28	46	14	9	2	32	5	3	22	308
zasadnicze zawodowe.....	18	17	13	30	64	23	7	2	39	3	4	9	283
średnie i pomaturalne.....	15	16	21	39	64	27	11	2	32	4	4	6	372
wyższe z niepełnym.....	8	16	33	27	72	22	10	5	24	3	5	9	93
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA													
kierownicy, specjaliści.....	5	14	52	24	63	29	10	0	29	5	4	6	47
prywatni przedsiębiorcy.....	18	15	22	33	70	28	12	3	36	5	2	2	54
rolnicy.....	7	14	13	36	56	20	11	3	32	1	1	18	58
robotnicy.....	13	18	15	34	61	26	8	0	34	2	2	11	211
pracownicy szeregowi.....	17	17	23	41	64	26	11	3	32	4	3	4	143
gospodynie domowe.....	21	26	9	36	68	6	6	3	36	7	5	9	40
emeryci i renciści.....	14	15	13	29	52	15	9	2	26	6	5	20	314
uczniowie i studenci.....	10	8	26	34	63	25	11	3	47	3	5	7	89
bezrobotni.....	26	17	14	25	55	25	9	5	42	3	3	8	90
inni.....	0	0	60	41	100	32	6	0	42	0	0	0	12
SYTUACJA MATERIALNA													
dobra.....	14	18	26	29	65	26	12	2	33	4	3	6	142
średnia.....	15	15	18	32	60	22	9	3	35	3	4	12	598
zła.....	12	17	16	34	55	21	8	2	32	4	3	13	240
bardzo zła.....	16	12	23	35	57	16	10	3	23	5	1	18	75
POGLĄDY POLITYCZNE													
lewicowe.....	20	20	18	31	59	30	11	4	36	5	3	6	179
centrolewicowe.....	17	14	29	32	57	33	10	4	35	4	5	4	120
centroprawicowe.....	14	19	18	30	72	26	10	1	39	3	2	6	139
prawicowe.....	10	14	25	40	70	16	9	1	29	6	4	8	224
trudno powiedzieć.....	14	14	13	29	50	17	8	2	32	2	4	21	394
STOSUNEK DO WIARY													
wierzący i regul. prakt.....	14	17	20	32	59	16	10	3	30	4	3	13	597
wierzący i niereg. prakt.....	16	15	17	33	62	21	9	1	39	5	5	10	295
wierzący, lecz nieprakt.....	12	13	16	37	56	41	7	3	33	3	0	11	124
niewierzący.....	7	16	24	19	60	84	17	0	13	7	5	0	19

Czy chętnie czyta Pan(i) lub ogląda w prasie tzw. kąciki humoru,
dowcipy, żarty rysunkowe, felietony satyryczne/

1. nigdy tego nie pomijam
2. czytam/oglądam dość chętnie
3. czytam/oglądam, ale raczej rzadko
4. na ogół nie czytam/nie oglądam tego

	ODPOWIEDZI W %				LICZBA OSÓB
	1	2	3	4	
OGÓŁEM.....	10	46	25	20	1052
PŁEĆ					
mężczyźni.....	10	47	25	18	503
kobiety.....	9	46	24	21	549
WIEK					
do 19.....	17	61	18	4	90
20-29.....	8	56	23	12	190
30-39.....	11	48	30	11	227
40-49.....	11	47	24	18	193
50-59.....	12	45	22	21	134
60 i więcej.....	4	30	25	42	219
MIEJSCE ZAMIESZKANIA					
wieś.....	7	41	26	26	394
miasto do 100 tys.....	10	51	25	14	324
miasto 101-500 tys.....	14	48	24	14	202
miasto pow.500 tys.....	9	44	21	26	132
WYKSZTAŁCENIE					
podstawowe.....	4	35	25	36	305
zasadnicze zawodowe.....	10	53	22	15	282
średnie i pomaturalne.....	13	52	25	11	370
wyższe z niepełnym.....	14	41	27	18	93
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA					
kierownicy, specjaliści.....	18	44	27	11	47
prywatni przedsiębiorcy.....	9	46	34	11	54
rolnicy.....	4	49	26	21	58
robotnicy.....	13	50	23	13	210
pracownicy szeregowi.....	12	54	26	9	143
gospodynie domowe.....	8	46	19	27	40
emeryci i renciści.....	5	35	25	35	313
uczniowie i studenci.....	14	60	19	7	88
bezrobotni.....	11	47	24	18	88
SYTUACJA MATERIALNA					
dobra.....	10	45	27	18	142
średnia.....	12	49	23	16	596
zła.....	6	43	27	23	237
bardzo zła.....	5	35	23	37	75
POGLĄDY POLITYCZNE					
lewicowe.....	12	43	26	19	179
centrolewicowe.....	8	53	24	15	118
centroprawicowe.....	13	52	23	13	137
prawicowe.....	9	54	24	13	225
trudno powiedzieć.....	8	39	25	28	391
STOSUNEK DO WIARY					
wierzący i regul. prakt.....	9	42	28	22	594
wierzący i niereg. prakt.....	8	55	21	17	295
wierzący, lecz nieprakt.....	18	44	21	18	123
niewierzący.....	20	40	21	20	19

Jak Pan(i) sądzi, czy w telewizji publicznej jest dużo
czy mało programów satyrycznych, zawierających krytyczny żart?

	ODPOWIEDZI W %				LICZBA OSÓB
	za dużo	tyle ile trzeba	za mało	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM.....	2	28	64	7	1057
PŁEĆ					
mężczyźni.....	2	22	71	6	505
kobiety.....	2	33	57	7	552
WIEK					
do 19.....	3	33	62	2	91
20-29.....	2	33	60	5	188
30-39.....	1	23	72	4	229
40-49.....	2	25	68	5	193
50-59.....	0	24	67	9	136
60 i więcej.....	4	31	53	12	220
MIEJSCE ZAMIESZKANIA					
wieś.....	2	33	54	11	396
miasto do 100 tys.....	2	27	67	5	327
miasto 101-500 tys.....	3	21	73	3	202
miasto pow.500 tys.....	1	24	72	3	132
WYKSZTAŁCENIE					
podstawowe.....	3	36	47	13	309
zasadnicze zawodowe.....	1	26	69	4	283
średnie i pomaturalne.....	2	24	70	4	370
wyższe z niepełnym.....	1	19	76	3	93
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA					
kierownicy, specjaliści.....	0	20	75	4	47
prywatni przedsiębiorcy.....	0	17	79	4	54
rolnicy.....	0	34	48	18	58
robotnicy.....	2	25	70	4	210
pracownicy szeregowi.....	2	24	69	5	144
gospodynie domowe.....	2	35	63	0	40
emeryci i renciści.....	3	30	56	11	314
uczniowie i studenci.....	4	34	57	4	89
bezrobotni.....	2	28	67	3	90
SYTUACJA MATERIALNA					
dobra.....	2	21	72	4	141
średnia.....	2	29	63	5	599
zła.....	2	28	62	8	240
bardzo zła.....	2	25	57	16	75
POGLĄDY POLITYCZNE					
lewicowe.....	3	31	63	3	178
centrolewicowe.....	0	18	81	1	120
centroprawicowe.....	2	24	73	1	139
prawicowe.....	0	22	73	5	225
trudno powiedzieć.....	3	34	50	13	394
STOSUNEK DO WIARY					
wierzący i regul. prakt.....	2	31	59	8	597
wierzący i niereg. prakt.....	1	23	71	5	295
wierzący, lecz nieprakt.....	3	25	69	3	124
niewierzący.....	4	18	78	0	19

Czy satyra w programach telewizji publicznej jest:

1. zbyt ostra
2. niezbyt ostra, ale w wystarczającym stopniu
3. za mało ostra
4. trudno w jej programach dopatrzeć się satyry
5. brak zdania

	ODPOWIEDZI W %					LICZBA OSÓB
	1	2	3	4	5	
OGÓŁEM.....	2	38	30	18	11	1053
PŁEĆ						
mężczyźni.....	2	33	39	17	9	504
kobiety.....	2	42	22	20	13	549
WIEK						
do 19.....	1	43	32	16	7	91
20-29.....	3	43	26	17	11	189
30-39.....	2	34	35	24	6	227
40-49.....	2	33	37	18	10	192
50-59.....	2	34	29	22	13	135
60 i więcej.....	2	41	24	13	20	219
MIEJSCE ZAMIESZKANIA						
wieś.....	2	40	28	14	15	394
miasto do 100 tys.....	2	43	26	19	10	327
miasto 101-500 tys.....	1	29	38	24	9	200
miasto pow.500 tys.....	2	31	37	21	9	132
WYKSZTAŁCENIE						
podstawowe.....	2	36	25	14	22	308
zasadnicze zawodowe.....	2	40	36	15	8	281
średnie i pomaturalne.....	2	40	31	20	6	369
wyższe z niepełnym.....	0	27	29	38	6	93
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA						
kierownicy, specjaliści.....	5	22	30	34	9	47
prywatni przedsiębiorcy.....	2	39	42	15	2	54
rolnicy.....	0	35	23	17	25	58
robotnicy.....	3	35	38	17	7	210
pracownicy szeregowi.....	2	38	31	22	7	142
gospodynie domowe.....	2	52	18	18	9	39
emeryci i renciści.....	2	36	28	16	18	312
uczniowie i studenci.....	0	45	29	15	10	89
bezrobotni.....	2	46	27	21	6	90
SYTUACJA MATERIALNA						
dobra.....	3	38	28	23	9	141
średnia.....	2	39	30	18	12	596
zła.....	3	36	32	19	10	239
bardzo zła.....	1	34	33	13	19	75
POGLĄDY POLITYCZNE						
lewicowe.....	4	40	33	18	5	178
centrolewicowe.....	1	35	31	29	4	118
centroprawicowe.....	0	37	41	17	5	139
prawicowe.....	4	34	36	20	6	225
trudno powiedzieć.....	1	40	22	15	22	391
STOSUNEK DO WIARY						
wierzący i regul. prakt.....	2	39	28	16	14	594
wierzący i niereg. prakt.....	2	38	33	20	8	294
wierzący, lecz nieprakt.....	2	32	38	19	9	124
niewierzący.....	0	23	29	43	4	19